

تهیه و تدوین : دکتر رضا اسدی

مناطق مرزی، جزو مناطق محروم کشور به شمار می آیند که عموما از نظر ساختار اقتصادی با تنگناهای متعددی مواجه هستند . تبلور این امر را می-توان در فقدان فرصت های شغلی متنوع، پائین بودن درآمد، پایین بودن تولید و بهره-وری در بخش های مختلف اقتصادی، ناپایداری فعالیت-های اقتصادی و ناپایداری روستاها در ابعاد مختلف دانست.اقتصاد مردم مرزنشین جدای از دیگر فعالیت های اقتصادی، بیشتر وابسته به مرز می باشد. چنانچه فعالیت های مرتبط با مرز ساماندهی و راهکارهای قانونی اندیشیده شود می تواند در رونق اقتصادی مناطق مرزی و افزایش توان اقتصادی مرزنشینان موثر باشد.شکاف اقتصادی، عدم سرمایه‌گذاری و بیکاری جوانان و وابسته بودن مردم به معیشت مرزی ناپایدار و افزایش هزینه زندگی و شیوع قاچاق در مرز از مهم‌ترین پیامدهایی است که تحول اساسی در اقتصاد مرزی با رویکرد صادرات به بازار کشورهای همسایه با نگاهی آینده نگر را می طلبد .سه محور «شفافیت و قانونمند کردن تجارت مرزی»، «ایجاد زیرساخت‌های لازم در جهت رونق تجارت قانونی در مرزها» و «اشتغال‌زایی با هدف تامین زندگی مناسب برای ساکنان مناطق مرزی»، بعنوان یک ضرورت نیاز به توجه جدی و برنامه ریزی دارد.تحول اقتصادی در مناطق مرزی با ایجاد صنایع تولیدی و تبدیلی، پایانه های صادراتی ،بازارچه های مرزی ، سایت های نگهداری دام و محصولات دامی ، دفاتر بازرگانی ویژه محصولات کشاورزی و دامی میسر میگردد و نتیجه آن ایجاد توسعه پایدار ، تجارت ایمن ، اشتغال زایی مستمر ، امنیت مناطق مرزی ، رونق اقتصادی و ارزآوری و همچنین ایمنی دام و مواد غذایی با منشاء دامی و جلوگیری از انتشار و گسترش بیماریهای نوپدید و اگروتیک به کشور می باشد. از طرفی رابطه معناداری بین سرمایه اجتماعی و توسعه اقتصادی-اجتماعی روستاهای

هنرگاه

اقتصاد مرزی – توسعه پایدار و اشتغال زایی ویژه بخش کشاورزی و دامی - (با نگاهی به بازارکشورعراق)

گوشستی و کاخانجات تولیدی جوجه یک روزه گوشتی جهت صادرات به کشور عراق ۱۵- احداث مرغداری تخمگذار تجاری جهت تولید تخم مرغ خوراکی و صادرات آن به کشور عراق یا سایر کشورها از طریق کشور عراق۱۶-احداث سایت های پرورش سایر ماکیان مثل بوقلمون و بلدرچین بصورت بسته و مدرن با نگاه صادرات محور ۱۷-احداث کارخانجات تبدیل ضایعات وابسته یا مستقل از کشتارگاههای دام و طیور جهت تولید پودر خون - پودرگوشت- پر و مو فرآوری شده- کود فرآوری شده- پای مرغ فرآوری شده و غیره ۱۸- احداث مراکز مدار بسته تولید مولدین میگو ، تخم چشم زده ماهی قزل آلا، بچه ماهی سی باس و سی بریم ۱۹-اجرای طرح های کشاورزی متناسب با آمایش سرزمینی و اکوسیستم مناطق مرزی ۲۰-اجرای طرح های کشاورزی و دامی مشترک با کشور عراق تحت عنوان طرح های فراسرزمینی در مناطق مرزی دوکشور حمایت دولت جهت مشارکت بخش خصوصی (هم آوایی بخش دولتی و بخش خصوصی)دولت با مشوق ها و بدیل های زیر میتواند به سرمایه گذاری بخش خصوصی در مناطق مرزی کمک و مشارکت نماید :۱۰-اعطای زمین از منابع ملی به سرمایه گذاران واقعی۲- دادن تسهیلات کم بهره با دوره تنفس متناسب با تولید عملیاتی کارخانه یا مرکز مورد نظر۳-تضمین خرید محصولات تولیدی توسط دولت در صورت عدم صادرات یا ترانزیت یا نبود بازار داخلی۴-ایجاد مدیریت واحد و یکپارچه در مناطق مرزی مثل مناطق آزاد ۵- معافیت های مالیاتی و مشوق های صادراتی به سرمایه گذاران ۶- معافیت ۳۰ درصد بازگشت ارز و استفاده آن در هزینه های جاری ۷- تضمین امنیت واحدهای احداثی در مرزهای مشترک ۸- تخفیف های ویژه در تعرفه های حامل های انرژی مثل آب و برق و سوخت ۹-رفع محدودیت تردد از مرز طرفین با کشور عراق با صدور مجوزهای ویژه اقتصادی و زمان دار و قابل تمدید ۱۰-الویت قرار دادن تاسیس و احداث شهرکهای کشاورزی و دامی مرزی ۱۱-تخفیف های ویژه صندوق بیمه محصولات کشاورزی برای واحدهای احداث شده در مناطق مرزی ۱۲-تسهیلات ویژه و کم بهره و حمایت از سرمایه گذاران طرحهای رفاهی در مناطق مرزی مثل احداث فضای سبز- پارک- شهربازی – مراکز تفریحی و غیره۱۳-فعال سازی دیپلماسی اقتصادی در استانهای مرزی مثل خوزستان و معرفی ظرفیت ها و توانمندیها و محصولات تولیدی در مناطق مرزی مثل چذابه و شلمچه ۱۴- تاسیس دفاتر مشترک در مناطق مرزی ایران و عراق جهت کمک به تجار و همکاری و مشارکت در صادرات توسط اتاق های بازرگانی .

امیرالمؤمنین(ع) که یادآور می‌شود «عبرت‌ها فراوان‌اند اما عبرت‌گیری اندک است». این دو استناد در متن، به‌عنوان تأکیدی بر ضرورت بازاندیشی در مبانی علوم انسانی و تقویت رویکرد بومی در تحلیل‌های مدیریتی مورد استفاده قرار گرفته‌اند. این دو استناد در متن، به‌عنوان تأکیدی بر ضرورت بازاندیشی در مبانی علوم انسانی و تقویت رویکرد بومی در تحلیل‌های مدیریتی مورد استفاده قرار گرفته‌اند.

جنوب به ارونردود، از سوی شرق به خرمشهر و از سوی غرب به خط مرزی ایران و عراق محدود می‌شود. منطقه‌ای در آن سوی مرز در خاک عراق نیز نام شلمچه بر خود دارد منطقه عمومی شلمچه از ضلع غربی خرمشهر شروع شده و تا عمق خاک عراق به پیش می‌رود. خط مرزی، این منطقه را به دو قسمت شلمچه -ایران و شلمچه -عراق تقسیم کرده است. شلمچه - ایران در منتهی‌الیه جنوب غربی جلگه خوزستان قرار گرفته داشته و دارای آب و هوای گرمسیری است. حداقل دمای هوای آن در زمستان به صفر درجه و حداکثر دمای آن در تابستان از مرز ۵۵ درجه سانتی‌گراد تجاوز می‌کند.حرم شهدان گمنام و موزه طبیعی دفاع مقدس شلمچه به عنوان یکی از یادمان‌های تحت پوشش قرارگاه حفظ ابنیه و آثار سرزمینی دفاع مقدس خوزستان است و همه ساله صدها هزار نفر از سراسر کشور برای تجدیدبعت با آرمان‌های شهدای والا مقام دفاع مقدس از باراندازهای ساحلی و بنادر خشک و ساحلی و استفاده از حمل و نقل ترکیبی با رعایت الزامات و ملاحظات دفاعی،امنیتی و پدافند غیر عامل می باشد مرز چذابه استان خوزستانچذابه نام منطقه ای در ۱۷ کیلومتری شمال غربی شهر بستان و در ۱۱۰ کیلومتری شمال غرب اهواز در استان خوزستان است. تنگه چذابه ربن تپه های رملی و هورالعظیم (تالاب هویزه) و بر سر مسیر مرزی فکه – بستان قرار دارد و در کنار مرز ایران و عراق واقع شده است.در دو سوی تنگه چذابه که از دید رزمی بسیار استراتژیک می‌باشد، تپه های شنی و تالاب هویزه جای گرفته اند. جاده ای در خاک ایران، چذابه را به فکه و جاده ای دیگر این منطقه را به شهر العماره در عراق می پیوندد. دهانه تنگه چذابه نزدیک به یک و نیم کیلومتر می باشد.علت نام گذاری این منطقه به نام چذابه، این است که،چذابه شبه صحرا است و به همین علت در منطقه به وجود آمدن سراب هایی برای بیننده امری طبیعی است و همین موضوع باعث ظن و گمان غلط برای بیننده می‌شود. لذا مردم این منطقه نیز با مشاهده این سراب ها، این سرزمین را به چذابه که به معنی “دروغگو با صیغه مبالغه” است نام گذاری کرده اند. از نظر مسافت، تنگه چذابه در ۱۷ کیلومتری شمال غربی شهر بستان و در ۱۱۰ کیلومتری شمال غرب اهواز استان خوزستان قرار دارد. مرز شلمچه استان خوزستانشلمچه منطقه‌ای مرزی در غرب خرمشهر و مرز میان ایران و عراق و نزدیک‌ترین نقطه مرزی به شهر بصره در کشور عراق می‌باشد. قبل از جنگ ایران و عراق ۱۵ روستا در این منطقه وجود داشته که اکنون اثری از آنها نیست. شلمچه در شمال‌غربی شهر خرمشهر قرار گرفته است. شلمچه از شمال به حسینیّه، از

چذابه و مرزشلمچه متمرکز است و بطور عام شامل کلیه استانهای کشور و استانهای هم مرز با کشور عراق می باشند و سایر استانها با بومی سازی میتوانند این برنامه را مورد استفاده قرار دهند برنامه اقتصاد مرزی با نگاهی به بازار کشور عراق خوزستان استانی است دارای جایگاه نخست در استخراج،پالایش و صدور نفت و گاز، از مراکز عمده فرآورده های وابسته به صنایع شیمیایی و پتروشیمی(صنایع پایین دستی و تکمیلی) ، دریایی، نفت و گاز، حمل و نقل و فلزات اساسی جانبی، ازمراکز تولید فرآوردههای وابسته و تبدیلی محصول خرما در سطح ملی و فراملی، دارای جایگاه برتر در حوزه کشاورزی و شیلات و دام در صنایع غذایی تبدیلی و تکمیلی کشاورزی با تاکید بر تکمیل زنجیره ارزش و تولید،دارای جایگاه برتر در ارائه خدمات برتر آموزش عالی و خدمات درمانی در سطح فراملی، دارای جمعیت مرز نشین فعال درتولید واستفاده از انرژیهای پاک وتجذیدپذیر، دارای باراندازهای ساحلی و بنادر خشک و ساحلی و استفاده از حمل و نقل ترکیبی با رعایت الزامات و ملاحظات دفاعی،امنیتی و پدافند غیر عامل می باشد مرز چذابه استان خوزستانچذابه نام منطقه ای در ۱۷ کیلومتری شمال غربی شهر بستان و در ۱۱۰ کیلومتری شمال غرب اهواز در استان خوزستان است. تنگه چذابه ربن تپه های رملی و هورالعظیم (تالاب هویزه) و بر سر مسیر مرزی فکه – بستان قرار دارد و در کنار مرز ایران و عراق واقع شده است.در دو سوی تنگه چذابه که از دید رزمی بسیار استراتژیک می‌باشد، تپه های شنی و تالاب هویزه جای گرفته اند. جاده ای در خاک ایران، چذابه را به فکه و جاده ای دیگر این منطقه را به شهر العماره در عراق می پیوندد. دهانه تنگه چذابه نزدیک به یک و نیم کیلومتر می باشد.علت نام گذاری این منطقه به نام چذابه، این است که،چذابه شبه صحرا است و به همین علت در منطقه به وجود آمدن سراب هایی برای بیننده امری طبیعی است و همین موضوع باعث ظن و گمان غلط برای بیننده می‌شود. لذا مردم این منطقه نیز با مشاهده این سراب ها، این سرزمین را به چذابه که به معنی “دروغگو با صیغه مبالغه” است نام گذاری کرده اند. از نظر مسافت، تنگه چذابه در ۱۷ کیلومتری شمال غربی شهر بستان و در ۱۱۰ کیلومتری شمال غرب اهواز استان خوزستان قرار دارد. مرز شلمچه استان خوزستانشلمچه منطقه‌ای مرزی در غرب خرمشهر و مرز میان ایران و عراق و نزدیک‌ترین نقطه مرزی به شهر بصره در کشور عراق می‌باشد. قبل از جنگ ایران و عراق ۱۵ روستا در این منطقه وجود داشته که اکنون اثری از آنها نیست. شلمچه در شمال‌غربی شهر خرمشهر قرار گرفته است. شلمچه از شمال به حسینیّه، از

اهداف برنامه ۱-گام موثر در جهت توسعه پایدار و تجارت ایمن و کم هزینه ۲-ایجاد اشتغال زایی مستمر و پایدار مرزنشینان و سایر افراد جامعه ۳- تامین امنیت مناطق مرزی توسط مرزنشینان۴-جلوگیری از قاچاق کالا و محصولات کشاورزی و دامی ۵- جلوگیری از انتشار بیماریهای دامی نوپدید و اگروتیک و بیماریهای زئونوز۶- تامین پایدار امنیت و ایمنی غذایی کشور ۷-گسترش صنایع تبدیلی و جانبی و جلوگیری از خام فروشی ۸-رونق صنعت دامپروری و مرغداری و آبری پروری استان خوزستان و استانهای هم جوار۹-گسترش بازارچه های مرزی و افزایش نقش و توسعه صنایع دستی نظیر بافندگی، گیوه بافی،نمد مالی، فلزکاری ومینا کاری، تولید محصولات پوستنی و صنایع دستی حصیری و چوبی و عرضه سایر کالاهای تولیدی ۱۰-ایجاد رونق اقتصادی در ناوگان حمل و نقل کشور بویژه ناوگان سردخانه دار ۱۱-رونق و گسترش ترانزیت محصولات کشاورزی و دامی۱۲-تبدیل دام زنده وارداتی به محصولات جانبی در مرز با استفاده از صنایع موجود در مرز از جمله کشتارگاههای دام و طیور۱۳- محرومیت زدایی و توسعه خدمات و تامین رفاه عمومی در مناطق مرزی ۱۴-گام نهادن و برنامه ریزی در خصوص ارائه تخصصی خدمات گردشگری فرهنگی، تاریخی، دفاع مقدس، طبیعی و سلامت ودر قلمرو فضایی کل استان،۱۵-ایجاد زمینه مناسب در جهت تاسیس دفاتر خدمات و توریستی و استفاده از ظرفیت هم زبانی مرزنشینان با مردم کشور عراق۱۶- تاسیس دفاتر مشاوره ی در حوزه دامپرزشکی و اعزام مشاورو متخصص و ارائه مشاوره به تاجر و متقاضیان عراقی که متقاضی تاسیس دامداری یا مرغداری یا مزرعه پرورش ماهی و ... هستند ۱۷- کمک به تنظیم بازار داخل استان و کشور ۱۸- استفاده از ظرفیت بخش خصوصی شامل تشکل ها ، اتحادیه ها ، تعاونیا ، تاجر و بازرگانان ، صنوف ۱۹-تکمیل زنجیره تولید محصولات دامی و تولیدات یکپارچه و قراردادی ۲۰-توجه به تنوع پذیری محصولات دام و طیور و آبیان و استفاده از فناوریهای نوین جهت صادرات محصولات متنوع و فائزنی ازجمله چپیس میگو ، گوشت کبابی آبیان ، گوشت فرآوری دودی شده و محصولات مشابه ۲۱- گام نهادن درتولیدات دانش بنیان و صدور آن در سطح فراملی در بخش کشاورزی و دامی۲۲-توسعه همه جانبه زیرساختها و افزایش بهره برداری وبهره وری دراستفاده ازمنايع موجود دربخشهای کشاورزی،دام وطیور وآبیان بامحوریت بخش خصوصی۲۳-عملیاتی واجراپی نمودن احداث واحیاء شهرکهای کشاورزی ودامپروری ومنطق آزادکشاورزی درسطح مناطق مرزی استاندانه برنامه این برنامه بطور خاص بر مرزهای زمینی و مشترک استان خوزستان با کشور عراق شامل مرز

بازنگری در الگوهای سیاست‌گذاری؛

ضرورت تقویت مبانی بومی در تحلیل مسائل کشور

حسین عبدالعزیزی روزنامه نگار و نویسنده

روز جامعه است. سهم تجربه‌های تاریخی در تصمیم‌سازی حکمرانی ؛یکی از محورهایی که در این یادداشت تحلیلی به آن اشاره شده، اهمیت توجه به تجربه‌های تاریخی جوامع است. نویسنده با اشاره به نمونه‌هایی همچون تمدن اندلس، تأکید می‌کند که تحول در ارزش‌ها و تغییر تدریجی سبک زندگی جوامع معمولاً از طریق فرآیندهای تهدیدهای خارجی. از این منظر، توجه به هشدارهای تاریخی می‌تواند بخشی از واقع‌بینی در سیاست‌گذاری کلان فرهنگی باشد. اقدام به‌موقع؛ شرط موفقیت در سیاست فرهنگی ؛در پایان یادداشت تأکید می‌شود

که تأخیر در رسیدگی به مسائل فرهنگی یا واگذار کردن تصمیمات مهم به گذر زمان، می‌تواند هزینه‌های اجتماعی و مدیریتی را افزایش دهد. از نگاه تحلیلگر، ایجاد توازن میان اقدام مؤثر، اقناع افکار عمومی و حفظ انسجام اجتماعی یکی از الزامات مهم سیاست‌گذاری در شرایط کنونی است. برای تأکید بر ضرورت دقت در تصمیم‌سازی، به دو استناد اشاره می‌شود: آیه ۱۳۷ آل عمران که بر توجه به سرگذشت ملت‌های گذشته تأکید دارد؛ سخن امیرالمؤمنین(ع) که یادآور می‌شود «عبرت‌ها فراوان‌اند اما عبرت‌گیری اندک است». در پایان یادداشت تأکید می‌شود که تأخیر در رسیدگی

به ارزش‌های ملی و انقلابی، در مرحله تحلیل و آینده‌پژوهی از چارچوب‌هایی استفاده می‌کنند که تناسب آنها با شرایط بومی نیازمند بازبینی است. این موضوع به‌ویژه در حوزه‌هایی نظیر مسائل فرهنگی، سبک زندگی و موضوعاتی مانند عفاف و حجاب بیش از پیش مورد توجه قرار گرفته است. پس از تحولات سال ۱۴۰۱، برخی جریان‌ها نگرانی‌هایی درباره آثار اجتماعی اجرای قوانین فرهنگی مطرح کرده‌اند. موافقان بازنگری در مبانی تحلیل‌ها بر این باورند که مدیریت فرهنگی کشور نیازمند رویکردی هم‌زمان مبتنی بر عقلانیت بومی، تجربه‌های تاریخی و نیازهای

در سال‌های گذشته، برخی صاحب‌نظران بر این باورند که بخشی از چالش‌های سیاست‌گذاری در کشور ناشی از فاصله‌گرفتن تدریجی از منابع بومی و اتکای فزاینده به الگوهای برگرفته از ادبیات ترجمه‌ای غرب است. این گروه معتقدند افزایش حجم منابع وارداتی در حوزه علوم انسانی و غلبه نگاه صرفاً دانشگاهی متکی بر نظریه‌های غربی، گاهی باعث شکل‌گیری تحلیل‌هایی می‌شود که با مبانی فرهنگی و تاریخی جامعه ایران همخوانی کامل ندارد. اهمیت هماهنگی میان تحلیل‌های دانشگاهی و نیازهای بومی ؛به اعتقاد تحلیلگران، بخشی از نخبان دانشگاهی علیرغم پابندی